

Att sluta med behandlingen

Omeprazol och andra protonpumpshämmare

Den här informationen vänder sig till dig som använder protonpumpshämmare och har kommit överens med din läkare om att det är aktuellt att avsluta behandlingen.

Vad är protonpumpshämmare?

Protonpumpshämmare (PPI) är en grupp av läkemedel som minskar produktionen av magsyra i magsäcken. Det används mot magsaftsreflux eller så kallad gastroesofageal refluxsjukdom (GERD), för att sår i magen ska kunna läka, vid inflammation i matstrupen och magen samt i vissa fall för att förebygga sår i magen.

Många använder dock PPI vid mer diffusa besvär eller under längre tid än vad som behövs. Då bör man, i samråd med sin läkare, överväga att avsluta behandlingen.

Det finns olika läkemedel som ingår i gruppen PPI:

Verksamt ämne Exempel på läkemedelsnamn

Omeprazol Omeprazol, Omestad, Losec, Omezyl, Omecat

Esomeprazol Esomeprazol, Nexium, Ulcerex

Pantoprazol Pantoprazol, Pantoloc

Lansoprazol Lanzoprazol, Lanzo

Risk för biverkningar

Precis som alla läkemedel, kan PPI ge biverkningar. Personer som tar PPI löper en högre risk för att få bakteriella infektioner i mag- och tarmkanalen, till exempel med Clostridium bakterier. Det finns också en viss ökad risk för lunginflammation och benbrott. Därför ska man inte använda PPI i onödan.

Besvär kan uppstå om man slutar tvärt

Vid kortare regelbunden behandling (mindre än en månad) kan vanligtvis behandlingen avslutas direkt. Vid längre behandling med PPI kompenserar kroppen för den lägre halten av magsyra i magsäcken genom att öka antalet celler som producerar magsyra. Vid ett tvärt avslut av behandlingen finns därför risk för en tillfälligt ökad produktion av magsyra, så kallad rebound effekt. Den ökade syrehalten kan ge besvär, men går över när syraproduktionen åter normaliseras. Det kan dock ta tid, från veckor till månader.

Besvär efter avslutad behandling kan därför bero på kroppens naturliga gensvar och behöver inte betyda att grundsjukdomen är kvar eller att man måste börja med PPI igen.

Hur avslutas behandlingen rätt?

För att undvika besvär när du slutar med PPI rekommenderas nedtrappning

Steg 1 Ta halva grunddosen varje dag i 4 veckor eller hel grunddos varannan dag

Steg 2 Ta halva grunddosen varannan dag i ytterligare 4 veckor eller hel grunddos var fjärde dag

(Steg 3 Ta halva grunddosen var 4:e dag i 4 veckor)

Efter steg 2 kan du pröva sluta med PPI helt. Om du har fortsatt besvär kan du prova att lägga till steg 3 innan behandlingen avslutas.

Om du får besvär under nedtrappningen kan du ta receptfria läkemedel istället, t ex Gaviscon oral suspension/tuggtabletter, Novalucol eller Pepcid tuggtablett. De kan ofta tas flera gånger per dag.

Fråga gärna på apoteket!

Tips!

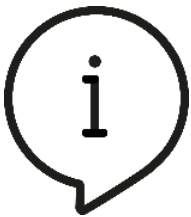
Många upplever att förändringar i livsstilen kan göra skillnad och minska magbesvär. Vad man tolererar och vad man behöver ändra på är dock olika från person till person.

Exempelvis att:

- äta mindre fet och/eller kryddad mat
- äta mindre portioner
- undvik eller minska intag av alkohol, koffein och nikotin
- gå ner i vikt om man är överviktig (även en liten viktnedgång kan göra skillnad)
- fördela matintag jämnt under dagen

Om besvären mestadels kommer under natten kan du prova att höja huvudändan på sängen och undvika att äta minst 3 timmar före sänggåendet. Det kan fungera just för dig!

Ta kontakt med din läkare om besvären kvarstår efter avslutad behandling, trots att du följt råden i det här informationsbladet.

Läkemedelskommittén Region Gävleborg

lmk@regiongavleborg.se

Informationsbladet är omarbetad utifrån ett originalmaterial från Region Blekinge och Region Dalarna. *Uppdaterad maj 2026*